
Visie op Burgerschap

2023-2025

NOVO
COLLEGE

Wereldklasse(n)!

SCHOOLJAAR 2023-2025

Novo College

Versie 1.0 juni 2023

Visie op Burgerschap

Over burgerschap is al veel gezegd. Wij hebben vooral vragen!

Wat is burgerschap dan en wat vraagt dat van ons? Het gaat in ieder geval over zeggenschap. En welke dan? Hoe verhoudt zich dat met onze leerlingen die wat zeggenschap betreft een andere historische context hebben.

Wat werkt voor leerlingen met een migratie- achtergrond? Kan dat een opstapje zijn naar meer/anders (zelf) zeggenschap?

Is er ideaal burgerschap? Wanneer leerlingen zich sterk aanpassen en veel normen en waarden hebben omarmd is burgerschap dan geslaagd?

Burgerschapsvorming is geen apart vak! Wij moeten onze leerlingen – net als al het onderwijs- toerusten, vaardigheden en kennis aanleren. En daar is tijd voor nodig.

Wij bereiden onze leerlingen voor op een deelname aan de Nederlandse samenleving. In de eerste plaats betekent dat het leren van de taal. Kennis en cultuur van en in de samenleving horen daarbij.

Wij hebben te maken met jonge mensen die andere kennis en vaardigheden hebben aangeleerd gekregen en in een andere cultuur en samenleving zijn opgegroeid. We zoeken voortdurend naar hoe zich dat verhoudt met de Nederlandse samenleving.

Wij zijn voortdurend op zoek naar de basis van het mens-zijn, de voorwaarden om tot leren te komen. Burgerschap heeft een prominente rol bij het ‘landen’ in Nederland, in de samenleving, bij het bespreken van zaken die wij in tegenkomen bij ‘burgerschapsvorming’.

Lezen, beredeneren, zelfredzaamheid, onafhankelijkheid, onderzoeken, beoordelen, zeggenschap alles wat wij doen is een en al Burgerschap. Vanzelfsprekend in iedere seconde in de school. Wij geven de basisvakken en proberen leerlingen zo snel mogelijk vertrouwd te maken met de Nederlandse samenleving, gebruiken, waarden en normen, democratisch burgerschap.

We hebben te maken met culturele achtergonden van mensen, waarbij meningen geven of jezelf uiten al gevaarlijk kan zijn. Meedenken, meepraten, meebeslissen zijn van een volgende orde. Taal is cruciaal. In de omgang met elkaar, met je verstaanbaar maken, met begrijpen etc. Het kan tot paradoxen leiden als we het aan de ene kant moeten hebben over (minimaal enigszins opgelegde) normen en waarden en aan de andere kant verwachten we dat leerlingen zelf meedenken en meebeslissen. Dat betekent dat we extra bewust taal en burgerschapsvorming samen moeten laten lopen en ook vanuit de thuistaal bruggen moeten bouwen, leerlingen moeten zich goed kunnen uiten en begrijpen. Dat lukt niet alleen met de Nederlandse taal als beginpunt.

Wat doen en kunnen we dan wel?

Om onze doelgroep op te leiden tot ‘volwaardige’ burgers (Wat zijn dat?) zien wij een mogelijkheid om middels het ontwikkelen van de 21^e-eeuwse vaardigheden een programma aan te bieden welke zou kunnen leiden tot het ontplooiën van kwaliteiten voor burgerschap op verschillende niveaus:

- Micro-niveau, welke uitgaat van het individuele functioneren van de leerling in de maatschappij (ik). We werken aan wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik (nu en in de nabije toekomst).
- Meso-niveau, waarin de relatie van het individu met de ander wordt gelegd in de context van de directe omgeving (ik = jij, dus in relatie met de ander) Hoe ga ik om met klasgenoten die ‘anders’ zijn dan ik, met schoolgenoten, met dorpsgenoten enz.)
- Macro-niveau, het individu in relatie tot het mondiale burgerschap (ik = wij). Grotere thema’s waaronder burgerschapsthema’s vanuit de wet. Zie ook hieronder.

We ontwikkelen een curriculum (leer- werk-vaardighedenprogramma) waarbij we een aantal aspecten benoemen waaraan gewerkt wordt. Deze aspecten worden hieronder verder toegelicht.

Conclusie en invulling

De idealen van het Novo College zijn *Bloei- Ontmoeten – Harmonie*. Ons onderwijs geeft deze idealen vorm door leerlingen o.a. kennis en vaardigheden bij te leren betreffende de Nederlandse maatschappij, de Nederlandse normen en waarden gerelateerd aan de Nederlandse grondwet en de daarbij behorende basiswaarden van de Nederlandse democratie.

Ons onderwijs is gericht op de bevordering van het integratieproces van onze leerlingen. Wij vinden dit belangrijk omdat onze leerlingen na het verlaten van onze school, zodanig toegerust moeten zijn dat zij kunnen meedraaien in het Nederlandse onderwijssysteem of op de Nederlandse arbeidsmarkt. Hierbij is het noodzakelijk dat onze leerlingen zich met behoud van hun eigen identiteit weten te bewegen in de Nederlandse maatschappij.

Het Novo College heeft daarom de volgende onderwijs-pedagogische uitgangspunten centraal staan:

1. Gelijkheid

Het Novo College dient als oefenplaats met betrekking tot Nederlandse normen en waarden, ongeschreven regels, diversiteit, democratische cultuur en acceptatie van andere samenlevingsvormen en culturen.

Wij breken met de voorbestemming van de leerling door hen zoveel mogelijk kansen en mogelijkheden te bieden om zelf tot bloei te komen binnen de Nederlandse maatschappij.

2. Gelijkheid

Het Novo College gelooft dat alle jongeren vatbaar zijn voor vorming en dat de doelen en inhouden van burgerschapsvorming voor iedere leerling van belang zijn. Gezien onze leerlingen binnen hun cultuur vaak andere kaders mee krijgen, mag iedere leerling beginnen met beginnen.

3. Vorming

Ons onderwijs is gericht op de wereld buiten die van de leerlingen zelf. Dit is zichtbaar en voelbaar door onze diversiteit aan culturen binnen de school en onze activiteiten die zowel binnenschools als buitenschools gericht zijn op het ervaren van zoveel mogelijk aspecten van de Nederlandse maatschappij.

Leerlingen worden gewezen op de Nederlandse normen en waarden, daarbij hun eigen achtergrond in

acht nemend. Dit wordt bij voorkeur gedaan middels positieve bekrachtiging, zoals beschreven in de visie van LVO Horizon 25. (LVO)

Kijkend naar de wettelijke eisen die worden gesteld aan burgerschapsvorming, richten wij ons onderwijs in door burgerschap te bevorderen op de volgende gebieden:

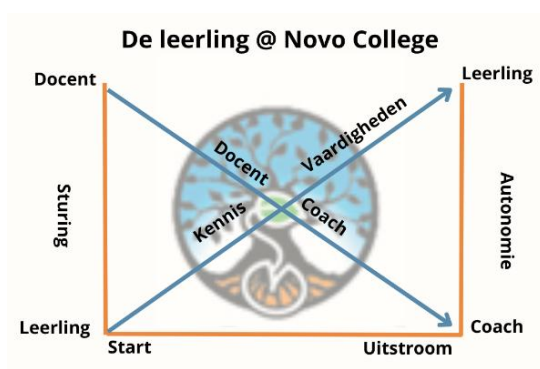
1. Vrijheid & Gelijkheid
2. Macht & Inspraak
3. Democratische cultuur
4. Identiteit
5. Diversiteit
6. Solidariteit
7. Digitaal samenleven

Burgerschapsvorming betreft niet alleen onze leerlingen, maar ook onze medewerkers binnen iedere laag van de organisatie. Wij verwachten dat onze medewerkers zich bewust zijn van schurende waarden en normen, hiermee kunnen omgaan, in staat zijn tot het zien en innemen van meerdere perspectieven en als rolmodel dienen ten opzichte van de basiswaarden van Nederlandse Rechtstaat.

Voorbeeldgedrag en burgerschap

Wanneer wij burgerschapscompetenties (wat zijn dat en hoe zien we dat in gedrag?) succesvol en congruent binnen de gehele schoolcultuur te willen implementeren is voorbeeldgedrag belangrijk, om geloofwaardig te zijn, om voorspelbaar en veilig te zijn. Dat hebben we in onze PLG verder uitgewerkt. Zie hieronder!

Wij realiseren ons dat het nooit compleet of 'af' is. Wat we proberen is om aan de ene kant de duidelijkheid te bieden die de nieuwkomer nodig heeft (in het begin) een aan de andere kant steeds meerdere kanten van de maatschappij of een onderwerp te belichten. Enerzijds om alle meningen ruimte te geven, anderzijds om hen te leren dat er meerdere meningen en keuzes zijn. Daarbij gaan we van docent gestuurd → leerling gestuurd en van sturen naar begeleiden. Zie hieronder.

Het is iedere dag samen afstemmen welk gedrag daarbij hoort. Daarbij is zelf het voorbeeld zijn heel belangrijk.

Wat bespreken we, wat spreken we af en hoe spreken we uit en aan en spreken we ons ook echt uit op het juiste moment?

NOVO COLLEGE

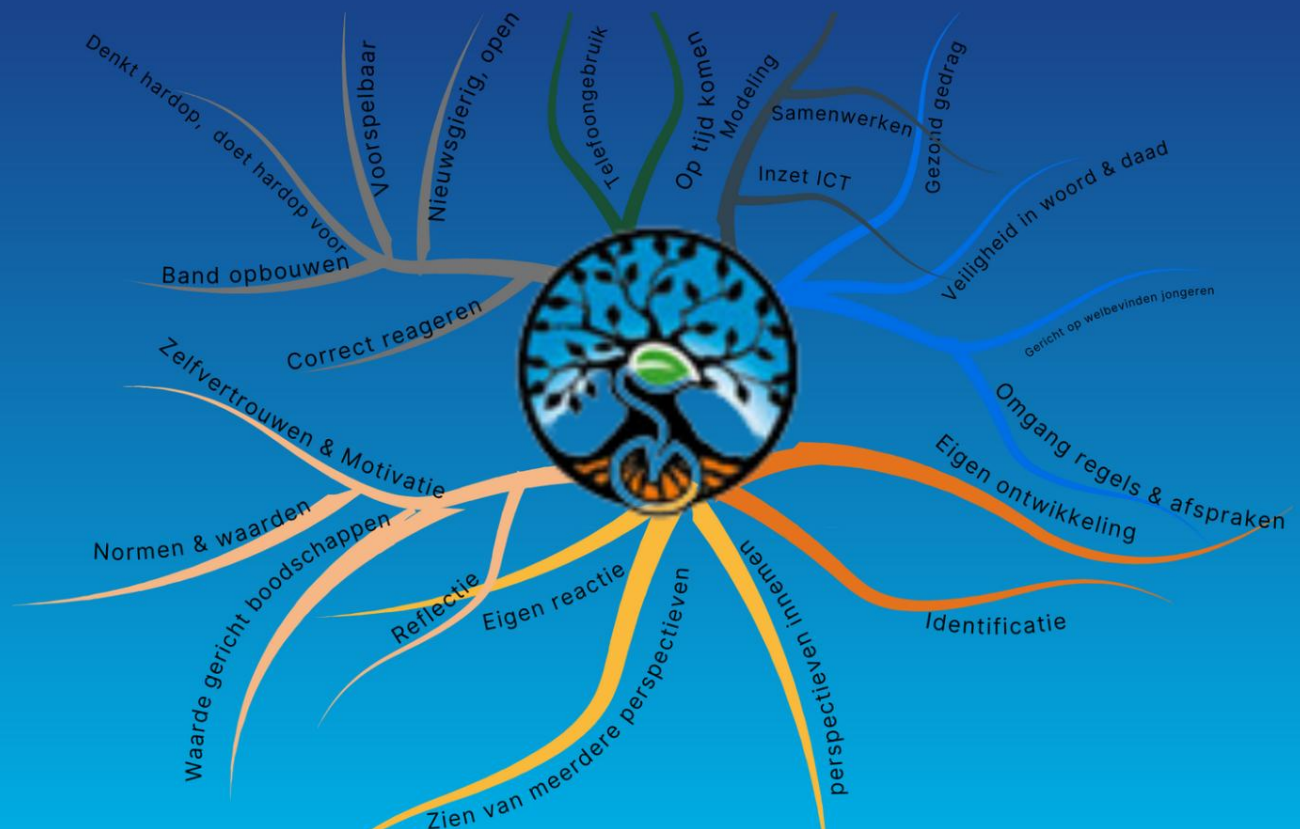
Bloei Ontmoeten Harmonie

Visie

Respecteren
Toepassen
Handhaven

Respect?

Hoe dan?

Bronnen en inspiratie o.a.

Maarten Simons en Jan Masschelein. *De leerling centraal in het onderwijs? Grenzen van personalisering* (2018)

Artikelen

- Burgerschap. *Wetgeving actief burgerschap en sociale cohesie. (2020, september 25)*
- AWP Sociale Kwaliteit. *Negen-IJkpunten-Burgerschapsonderwijs. (2021)*
- Piet van der Ploeg, hoogleraar universiteit Groningen. Diverse artikelen, commentaren.
- Biesta, hoogleraar Onderwijskunde en pedagogiek, Edinburgh
- Didactief burgerschap
- Site LOWAN
- PLG Novo College collega's